

Životní prostředí hutnictví železa a hutní druhovýroby v roce 2013
12. září 2013, Prušánky - Nechory

26 měsíců pro ovzduší v Moravskoslezském kraji

očiima poradce ministra životního prostředí

Lukáš Ženatý

zenaty@cbox.cz

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

ministr Tomáš Chalupa

- Ministrem životního prostředí od ledna 2011
- V Ostravě poprvé 4. dubna 2011, naposled 1. července 2013
- Za dvacet sedm měsíců /chyba v nadpisu/ celkem 13 pracovních návštěv v Moravskoslezském kraji

ministr Tomáš Chalupa a jeho přístup

- Kvalita ovzduší, zejména v Moravskoslezském kraji, jednou z jeho tří hlavních priorit /vedle NP Šumava a legislativy v odpadovém hospodářství/
- Vznik samostatných dokumentů pro tuto problematiku – Akční plány MŽP pro MSK na jednotlivé roky 2011, 2012 a 2013
- V Ostravě přizval k jednacímu stolu vrcholné představitele samospráv a odborných institucí – vznik Pracovní skupiny pro MSK

Pracovní skupina pro MSK

- „Pracovní skupina k řešení nevhodné situace z hlediska kvality ovzduší v Moravskoslezském kraji“
- Ustavena v létě 2011, první jednání v září 2011 v Ostravě
- Za 21 měsíců své existence se sešla celkem na 10 zasedáních
- Za tuto dobu hostila jednání pracovní skupiny všechna členská města a Moravskoslezský kraj /Frýdek – Místek výjimkou/
- Pořadatelem zasedání pracovní skupiny také VŠB-TUO, Město Klimkovice a Třinecké železárny
- Jednání za účasti představitelů MZd, MD, průmyslníků, akademiků, Hospodářské komory i Sdružení pro rozvoj MSK
- Pracovní skupina přivítala na svém zasedání i polského ministra životního prostředí Marcina Korolce v lednu 2013 v Ostravě

Pracovní skupina pro MSK - složení

- Ministr životního prostředí a jeho náměstek pro technickou ochranu životního prostředí
- Hejtman MSK a jeho náměstek pro životní prostředí a dopravu
- Primátoři měst Ostrava, Karviná, Havířov, Frýdek – Místek /později/
- Starostové Českého Těšína a Bohumína, starostka Třince
- Náměstek ministra zdravotnictví – hlavní hygienik ČR
- Ředitelka Krajské hygienické stanice pro MSK se sídlem v Ostravě
- Ředitel Zdravotního ústavu se sídlem v Ostravě
- Ředitel pobočky ČHMÚ Ostrava

Přístup MŽP k problematice ovzduší

Koncept ochrany životního prostředí

1. Průmysl

- **Efektivní legislativa** (nový zákon o ochraně ovzduší)
- **Přístupné finance** (OPŽP)
- **Osvěta a prevence** (dobrovolné dohody)

2. Doprava

- **Efektivní legislativa** (nízkoemisní zóny)
- **Přístupné finance** (CNG a kropicí vozy z OPŽP)
- **Osvěta a prevence** (obchvaty bez poplatků)

3. Domácnosti

- **Efektivní legislativa** (povinné revize kotlů)
- **Přístupné finance** (kotlíkové dotace)
- **Osvěta a prevence** (Dýcháme, čím topíme)

Dotace a Výzvy

Aktivity v MSK v rámci Operačního programu Životní prostředí 2007 – 2013

PO 2 - zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí:

- **Vyhlášení 23. výzvy** pro všechny oblasti PO 2 OPŽP
 - od 2010 do 1. 5. 2011 (alokace 4 mld. Kč)
 - **Vyhlášení 25. výzvy** pro všechny oblasti PO 2 OPŽP
 - od 2. 5. 2011 do 20. 12. 2011 (alokace 4,5 mld. Kč)
 - **Vyhlášení 36. výzvy** pro oblast 2.2b PO 2 OPŽP **(90% výzva MSK)**
 - od 2. 4. 2012 do 31. 5. 2012 (alokace 5 mld. Kč)
 - **Vyhlášení 38. výzvy** pro všechny oblasti PO 2 OPŽP
 - od 1. 6. 2012 do 31. 8. 2012 (alokace 1 mld. Kč)
 - **Vyhlášení 48. výzvy** pro oblast 2.2b PO 2 OPŽP **(90% výzva MSK)**
 - od 27. června do 30. září 2012 (bez stanovení finanční alokace)
- celkem 8,5 mld. Kč dotací a investiční potenciál cca 15 mld. Kč

Dotace a Výzvy

Aktivity v MSK v rámci Operačního programu Životní prostředí 2007 – 2013

- **vyšší podpora v OPŽP** pro žadatele z řad některých průmyslových odvětví. Navýšení stávající **výše podpory ze 40% na 90%** v rámci opatření v podoblasti 2.2b (technologické zdroje) – unikátní výsledek v rámci EU.
- snižování emisí TZL, SO₂ a NO_x **prioritní osy 2 OPŽP - určeno pro tři okresy MSK: Ostrava - Město, Karviná a Frýdek – Místek.**
- **Na základě vyjednané vyšší míry podpory vyhlášena 36. výzva** pro MSK na opatření 2.2b PO 2 OPŽP. Celkem bylo předloženo 33 projektů s dotací EU 3,92 mld. Kč. K podpoře bylo schváleno celkem 26 projektů s dotací 3,4 mld. Kč z FS. Pět projektů z 36. výzvy OPŽP předloženo k individuální notifikaci EK.

Dotace a Výzvy

Aktivity v MSK v rámci Operačního programu Životní prostředí 2007 – 2013

- Pět projektů z 36. výzvy OPŽP předloženo k individuální notifikaci:
 - **tři** projekty společnosti **ArcelorMittal Ostrava a.s.** (celkové náklady **1,549 mld. Kč**)
 - **dva** projekty společnosti **Třinecké železářny a.s.** (celkové náklady **2,209 mld. Kč**)
- Dne 19. června 2013 Evropská komise (EK) schválila poskytnutí vyšší míry podpory na realizaci tří z výše uvedených projektů

Sekundární odprášení haly KKO – TŽ a.s.

Snížení fugitivních emisí z odléváren VP3 – AMO a.s.

Snížení fugitivních emisí z manipulace a chlazení aglomerátu na
Aglomeraci jih – AMO a.s.

- O zbývajících dvou projektech bude rozhodnuto EK v horizontu nadcházejících několika dnů.

Dotace a Výzvy

Aktivity v MSK v rámci Operačního programu Životní prostředí 2007 – 2013

Samosběrné a kropicí vozy, alternativní doprava

- Mezi podporované aktivity v PO 2 OPŽP zařazeno opatření na **pořízení strojů na úklid zpevněných cest nebo silničních komunikací za účelem snížení prašnosti (např. samosběrné nebo kropicí vozy)** - Zařazení této aktivity do OPŽP bylo odsouhlaseno EK v únoru 2012.
- Navržena úprava Programového dokumentu OPŽP ohledně možnosti financování **alternativní dopravy** v PO 2 OPŽP (odsouhlaseno MV OPŽP v listopadu 2012).
- **Podmínkou realizace tohoto opatření je schválení změny Evropskou komisí.**

Dotace a Výzvy

Aktivity v MSK v rámci Operačního programu Životní prostředí 2007 – 2013

alternativní doprava – příprava výzvy

V současné době je **připravováno vyhlášení výzvy k předkládání žádostí o podporu s tím, že žádosti bude možné podávat do listopadu 2013. Alokace na tuto výzvu je stanovena ve výši 1 mld. Kč.** Žadatelé budou v textu této výzvy upozorněni, že intervence dosud není schválena ze strany EK.

Podporovaná opatření: nákup nových autobusů pro MHD s pohonem CNG a výstavbu nových plnicích stanic na CNG

- **Regionální vymezení (MSK):**

- Ostrava, Karviná, Třinec, Opava, Frýdek – Místek, Havířov, Orlová, Český Těšín, Nový Jičín, Kopřivnice, Bohumín
/v ČR dále Brno a okolí a severní Čechy/

Dotace a Výzvy

Aktivity v MSK v rámci Operačního programu Životní prostředí 2007 – 2013

Izolační zeleň

- V prioritní ose 2 lze předpokládat úsporu převyšující 1 miliardy Kč (v současné době vyhrazenou na výzvu - Alternativní doprava) a proto je snahou MŽP indikovat absorpční kapacitu v oblasti podpory **izolační zeleně, mlžících a skrápěcích technologií, zakrytování a odsávání (spojené s filtrací) dopravních cest a technologických procesů apod.**
- Zjišťování potenciálního zájmu probíhá s jednotlivými kraji i Svazem průmyslu a dopravy. Pokud bude prostor pro podporu výše uvedených opatření a budou k dispozici prostředky, pak MŽP výzvu vyhlásí.

Dotace a Výzvy

Aktivity v MSK v rámci národních dotačních titulů

- V rámci národních dotačních programů realizuje MŽP ve spolupráci s MSK od počátku roku 2012 tzv. kotlíkové dotace.
- Podpora výměny stávajících ručně plněných kotlů na tuhá paliva za nové nízkoemisní automatické kotle na uhlí nebo uhlí a biomasu.
- V MSK dosud ukončeny 3 výzvy s finanční alokací 100 mil. Kč, kdy 50 % finančních prostředků pochází ze SFŽP ČR a 50 % z finančních prostředků kraje.
- **Vytvořen nový národní program** s názvem „Společný program na podporu výměny kotlů“, do kterého se může přihlásit kterýkoli kraj ČR a obsahově vychází z programu a zkušeností realizovaných a získaných v MSK.

Dotace a Výzvy

Aktivity v MSK v rámci národních dotačních titulů

Shrnutí již realizovaných kotlíkových výzev v MSK, určení kotlů a finance:

- **výzva:** únor 2012 - alokace: 20 mil. max. výše dotace: 60 tis. kotle na pevná paliva, 33 t TZL, 333 kotlů
- **výzva:** 2. polovina 2012 - alokace: 40 mil. max. výše dotace: 40 tis. kotle na pevná paliva a biomasu. 100 t, 1000 kotlů
- **výzva:** 1. polovina 2013 - alokace: 40 mil. max. výše dotace: 40 tisíc. kotle na pevná paliva a biomasu, 100 t, 1000 kotlů

Celková alokace od roku 2012: 100 milionů Kč - kotle na pevná paliva a biomasu, dotace od 40 do 60 tisíc Kč. 200 t, 2000 kotlů

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

Dotace a Výzvy

Aktivity v MSK v rámci národních dotačních titulů

IV. kotlíková dotace MŽP a MSK

- Dne 1. července 2013 **odstartovala v pořadí již 4. výzva kotlíkové dotace a současně první** v rámci „Společného programu na podporu výměny kotlů“.
- Společná alokace MŽP a MSK je **60 milionů Kč**.
- **Ke včerejšímu dni je podáno cca 460 žádostí (SFŽP + MSK), což představuje asi polovinu disponibilních prostředků.**
- Výzva bude otevřena do 29. listopadu 2013 nebo do vyčerpání výzvou alokované částky.
- Možnost okamžitého otevření následné výzvy v případě disponibilních prostředků na straně MSK.

Nová Zelená úsporám

- Srpen 2013: první výzva Nové Zelená úsporám. První vyplacené prostředky v rámci této první výzvy, jejichž alokace je cca 1,4 miliardy korun, mohou žadatelé očekávat na podzim letošního roku.
- Rozdělení celkové alokace bude v poměru 70% - 30% ve prospěch objektů, určených k bydlení Třicet procent alokovaných financí je určeno na rekonstrukci a výstavbu objektů veřejných služeb, sedmdesát je z více jak poloviny určeno na rekonstrukce a výstavbu rodinných domů.
- Program pro rodinné domy je nastaven nejenom na samotné snižování energetické náročnosti (zateplování) a výstavbu budov s velmi nízkou energetickou náročností (pasivní domy), ale například i na technická zařízení budov pro efektivní využití energie (kotle).
- V rámci programu Zelená úsporám nebude v letošním ani příštím roce vypsána žádná výzva pro bytové domy. V tomto období je totiž souběžně vypsána výzva ministerstva pro místní rozvoj, která je výhradně určena rekonstrukcím bytových domů.

Dobrovolné dohody a memoranda o spolupráci

- V průběhu roku 2011 a 2012 MŽP uzavřelo dobrovolné dohody s vybranými významnými znečišťovateli v MSK
- **Září 2011: česko-polské memorandum**
- **2012: dobrovolné dohody s Moravskoslezským krajem a městem Třinec.**
- Předmětem diskuse je příprava **memoranda o spolupráci s VŠB – TUO.**

Poznámka pod čarou - polský ministr životního prostředí Marcin Korolec v Ostravě na jednání Pracovní skupiny a eurokomisař pro životní prostředí Janez Potočnik v AMO

Legislativa

Zákon o ochraně ovzduší

- V září 2011: **novela zákona o ochraně ovzduší**, zavádějící možnost vyhlášení nízkoemisních zón v centrech vybraných měst a obcí.
- **prováděcí předpis k územně sektorovým emisním stropům**, který stanovuje emisní stropy pro vymezené skupiny stacionárních zdrojů v územích se zhoršenou kvalitou ovzduší. Předpis byl připravován v rámci aplikace nového zákona o ochraně ovzduší.
- Únor 2012: **Zákon o ochraně ovzduší**, na který Česká republika čekala 10 let.
- **Zásadní oblasti, na které je nový zákon zaměřen:**
 - Kompenzace
 - Emisní požadavky na kotle pro vytápění domácností
 - Individuální přístup ke zdrojům znečišťování

Doprava

Silniční obchvaty a výjimky z mýtného

- MŽP začalo intenzivně jednat s **ministerstvem dopravy o urychlení výstavby obchvatů měst a obcí** a rychlejší rozšíření mýta i na komunikace nižších tříd tak, aby nedocházelo k objíždění zpoplatněných úseků dálnic centry měst.
- Počátkem roku 2012 jsme společně s MD odstartovali tříletý pilotní projekt osvobození vybraných úseků dálnic a rychlostních komunikací v MSK od placení poplatků za jejich využití.

Doprava

Nízkoemisní zóny – studie proveditelnosti

- Zpracovaná studie zhodnotila možnost vymezení NEZ v 16 obcích MSK, tj. ve všech obcích MSK, kde žije více než 10 tisíc obyvatel (na území všech těchto obcí kromě Bruntálu dochází dlouhodobě k překračování imisních limitů).
- Při zohlednění urbanistického členění obcí a konfigurací silniční sítě se jeví jako **vhodné opatření návrh NEZ v:**
 - **Ostrava (širší centrum města a části Svinov a Poruba),**
 - **Opava**
 - **Český Těšín**
 - **Třinec**
 - **Orlová**
 - **Studénka**

Ozdravné pobyty pro děti z MSK

- **2011:** s příspěvkem společnosti Arcellor Mittal Ostrava a.s. (dobrovolnou dohodou přispívá do programu každoročně částkou 5 milionů korun) vůbec poprvé vytvořen nový dotační titul „**Program podpory ozdravných pobytů dětí z oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší**“.
- Realizovány byly 2 výzvy (v roce 2011 a 2012), ve kterých bylo **alokováno 27 mil. Kč**.
- Vyhlášení nové **výzvy pro rok 2013 je plánováno na září 2013**.
- **Celkem pobyt dosud využilo 8 633 dětí v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší, z toho z MSK 4 021 dětí.**

Spolupráce s Polskem

- **2010 – 2013: Projekt Air Silesia.** Odborníci z obou zemí analyzovali data o kvalitě ovzduší z obou stran hranice a vůbec poprvé teď mají ucelený soubor závěrů pro celou oblast Slezska. Připravována je oponentura výsledků tohoto projektu.
- **Prozatím poslední vrcholné setkání ministrů životního prostředí se uskutečnilo v lednu 2013 v Ostravě.** Jeho **výsledkem je** především společný přístup k **čerpání prostředků EU** v nadcházejícím plánovacím období 2014 – 2020 a

společná dohoda na ustavení 3 pracovních skupin:

- skupina pro řešení společného přístupu k čerpání evropských prostředků v nadcházejícím programovém období 2014 – 2020 s využitím dosavadních zkušeností (90% podpora průmyslu na straně ČR)
- pracovní skupina pro zkušenosti se zaváděním nízkoemisních zón v obcích
- skupina pro řešení přístupu k nejvýznamnějšímu a nejsložitějšímu zdroji znečišťování ovzduší na obou stranách hranice (domácnosti a nízkoemitující zdroje)

Otázky?
Diskuse?

Děkuji za pozornost
a přeji nám všem nepolevovat v dalším úsilí
o zlepšení kvality ovzduší v Moravskoslezském kraji !!!

